

Zarządzenie nr 10 / 2014

Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
z dnia 21. marca 2014 roku

w sprawie: przyjęcia zasad dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt. 4 i pkt. 7 lit. d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz.1190).

zarządza się co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się zasady dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.
2. Przyjmuje się zasady dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, stanowiące załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuję kierownika Działu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych do przestrzegania wprowadzonych zasad.

§ 3

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzam Zastępcy Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka oraz Osób Niepełnosprawnych.

§ 4

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Zarządzenie podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku.

RADCA PRAWNY
Dorota Majevska
Tr (W) - 224

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
Edyta Wiśniowska

UZASADNIENIE

W związku z dużym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych, które w związku z indywidualnymi potrzebami ubiegają się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych istnieje konieczność wprowadzenia w/w zasad przyznawania dofinansowania.

Wprowadzenie niniejszego dokumentu spowoduje, że zasady przyznawania dofinansowania ze środków PFRON w zakresie wyżej wymienionym będą przejrzyste dla wszystkich zainteresowanych oraz umożliwią sprawną realizację zadania.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
Edyta Wiśniewska

Zasady dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

§ 1

Podstawa prawna:

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt 4 i pkt 7 lit. d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. z 2011r. Dz. U. nr 127 poz. 721 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (j.t. Dz.U. z 2013, poz. 1190).

§ 2

Definicja pojęć

Ilekoć w niniejszych zasadach jest mowa o:

1. **Funduszu** – oznacza to Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
2. **Rozporządzeniu** – oznacza to Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (j.t. Dz.U. z 2013, poz. 1190).
3. **Osobie niepełnosprawnej** – oznacza to osobę posiadającą orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki), lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy wydane na podstawie odrębnych przepisów lub orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.
4. **Barierach architektonicznych** – oznacza to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.
5. **Przeciętnym wynagrodzeniu** – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. z 2009r. Dz. U. Nr 153, poz. 1227).
6. **Miejscu zamieszkania** – zgodnie z art. 25 – 28 Kodeksu cywilnego.
7. **MOPR** – oznacza to Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.
8. **DRZiSON** – oznacza to Dział Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

9. **Udzielającym dofinansowania** – oznacza to Prezydenta Miasta Włocławek lub osobę przez niego upoważnioną.
10. **Pracownik DRZiSON** – oznacza to pracownika merytorycznie odpowiedzialnego za prowadzenie sprawy.
11. **Komisji oceniającej wnioski** – oznacza to Komisję oceniającą wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

§ 3

Niniejsze zasady określają:

1. Warunki, jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie.
2. Tryb składania i zasady rozpatrywania wniosków o dofinansowanie.
3. Zasady przekazywania i rozliczania przyznanego dofinansowania.

§ 4

Warunki, jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie.

1. O dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, będące mieszkańcami Miasta Włocławek, mające trudności w poruszaniu się, to jest osoby:
  - leżące i wymagające opieki innych osób, poruszające się na wózkach inwalidzkich, przy pomocy chodzików, balkoników, protez oraz kul.
  - z innymi dysfunkcjami narządu ruchu, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza specjalistę, z którego wynika konieczność przystosowania lokalu mieszkalnego do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
  - niewidome i niedowidzącejeżeli ta likwidacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem i jednocześnie osoba niepełnosprawna jest właścicielem nieruchomości lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości albo posiada zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkuje.
2. Dofinansowanie ze środków Funduszu nie przysługuje, jeżeli podmiot ubiegający się o dofinansowanie ma zaległości wobec Funduszu lub podmiot ten był, w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku, stroną umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu, rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie podmiotu.
3. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów likwidacji barier architektonicznych poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.
4. Dofinansowaniem ze środków Funduszu może być objęta likwidacja barier architektonicznych w budynkach i lokalach mieszkalnych już istniejących. Dofinansowaniem ze środków Funduszu nie mogą być objęte budynki mieszkalne, które są w trakcie budowy, a nie uzyskały pozwolenia na użytkowanie.

§ 5

Tryb składania i zasady rozpatrywania wniosków o dofinansowanie.

1. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w każdym czasie.
2. Wniosek o udzielenie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych wraz z kompletem wymaganych załączników należy składać w DRZiSON Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku, przy ulicy Ogniowej 8/10. Druk wniosku należy pobrać ze strony www.bip.mopr.wloclawek.pl - zakładka „karty usług” lub osobiście w DRZiSON.
3. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek osobiście bądź przez ustanowionego notarialnie pełnomocnika lub osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli. W imieniu małoletnich i całkowicie ubezwłasnowolnionych osób niepełnosprawnych wniosek składa przedstawiciel ustawowy.
4. W przypadku złożenia niekompletnego wniosku udzielający dofinansowania w terminie 10 dni występuje do osoby niepełnosprawnej o jego uzupełnienie lub złożenie dodatkowych dokumentów w przypadku, gdy złożone dokumenty w pełni nie potwierdzają konieczność dofinansowania likwidacji określonej bariery. Nie uzupełnienie wniosku w ciągu 30 dni powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.
5. Przyznanie dofinansowania nastąpi nie wcześniej niż po dokonaniu podziału środków finansowych przyznanych Gminie Miasto Włocławek zgodnie z algorytmem przez Radę Miasta Włocławek na dany rok na poszczególne zadania.
6. Dofinansowania likwidacji barier architektonicznych przyznawane będą do wyczerpania środków finansowych.
7. Osoby niepełnosprawne, których wniosek o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych został rozpatrzony negatywnie z powodu wyczerpania środków finansowych w danym roku, mogą wystąpić o dofinansowanie ponownie, składając nowy wniosek.
8. Wysokość dofinansowania likwidacji barier architektonicznych może wynosić do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.
9. Podstawą dofinansowania likwidacji barier architektonicznych ze środków Funduszu Stanowi umowa zawarta pomiędzy Prezydentem Miasta Włocławek lub osobą przez niego upoważnioną a osobą niepełnosprawną, pełnomocnikiem lub jej przedstawicielem ustawowy.
10. Umowy na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych zawierane i realizowane będą w roku budżetowym, w którym uchwalono środki na powyższe dofinansowanie zgodnie z uchwałą Rady Miasta Włocławek w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasto Włocławek na realizację w danym roku zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

11. Przy rozpatrywaniu wniosku bierze się pod uwagę:
  - a) rodzaj niepełnosprawności,
  - b) stopień niepełnosprawności,
  - c) indywidualne potrzeby i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju schorzenia oraz związek pomiędzy tymi potrzebami a wnioskowanym zakresem likwidacji barier architektonicznych w kontekście wpływu jego wykonania na ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Istnienie takiego związku stanowi warunek przyznania dofinansowania.
  - d)) sytuację mieszkaniową:
    - osoba zamieszkująca samotnie,
    - osoba zamieszkująca z rodziną,
    - warunki mieszkaniowe,
  - e) wniosek osoby niepełnosprawnej, która przez dwa kolejne lata nie otrzymała dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych z powodu braku środków Funduszu, w roku następnym powinien być rozpatrzony pozytywnie, w przypadku gdy osoba niepełnosprawna spełnia wszystkie wymagane warunki i MOPR dysponuje środkami Funduszu na realizację tego zadania.
12. Pracownik DRZiSON odpowiedzialny za prowadzenie spraw likwidacji barier architektonicznych dokonuje formalnej i merytorycznej oceny złożonego wniosku. Ocena merytoryczna wniosku oprócz uzasadnienia potrzeby likwidacji barier architektonicznych, o której mowa w punkcie 11 lit. c uwzględnia także wynik wizji lokalnej przeprowadzonej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej przez pracownika DRZiSON oraz inspektora nadzoru budowlanego.
13. Pracownik DRZiSON w trakcie rozpatrywania wniosku może żądać od osoby niepełnosprawnej dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień w celu prawidłowego rozeznania sprawy.
14. Rozpatrywanie wniosków odbywa się w dwóch etapach, z zastrzeżeniem, że do drugiego etapu przechodzą tylko te wnioski, którym Komisja oceniająca udzieli rekomendacji do zawarcia umowy o dofinansowanie:

1) etap pierwszy obejmuje:

- a) sprawdzenie wniosku pod względem formalnym,
- b) dokonanie wizji lokalnej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej z udziałem pracownika DRZiSON i inspektora nadzoru budowlanego w celu weryfikacji danych zawartych we wniosku, stwierdzenia możliwych do zastosowania rozwiązań technicznych, architektonicznych i budowlanych zgodnie ze sztuką budowlaną i ogólnymi standardami likwidacji barier architektonicznych z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej. Podczas wizji lokalnej sporządzana jest dokumentacja fotograficzna aktualnie istniejących barier architektonicznych,
- c) zebranie niezbędnych informacji i dokumentów umożliwiających dokonanie oceny wniosku decydujących o tym, czy proponowany zakres robót, związany z likwidacją barier architektonicznych umożliwi lub znacznie ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem,
- d) dokonanie oceny wniosku przez Komisję oceniającą,
- e) przekazanie informacji o negatywnym rozpatrzeniu wniosków osobom niepełnosprawnym, których wnioski nie uzyskały rekomendacji do zawarcia umowy o dofinansowanie.

2) etap drugi obejmuje:

- a) przekazanie informacji o pozytywnym rozpatrzeniu wniosków i zakresie prac zakwalifikowanych do dofinansowania osobom niepełnosprawnym, których wnioski uzyskały rekomendacje do zawarcia umowy o dofinansowanie,
  - b) osoby niepełnosprawne, o których mowa wyżej składają do DRZiSON w zależności od zakwalifikowanego zakresu robót: projekt budowlany, jeżeli jest wymagany, szkice pomieszczeń uwzględniające stan przed i po wykonaniu planowanego zakresu robót oraz szczegółowy kosztorys inwestorski (ofertowy) uwzględniający zakwalifikowany zakres prac,
  - c) inspektor nadzoru budowlanego w DRZiSON dokonuje sprawdzenia projektu budowlanego, jeżeli jest wymagany, kosztorysu inwestorskiego (ofertowego) pod względem poprawności rozwiązań technicznych, zastosowania średnich cen i zgodności z zakresem likwidacji barier ustalonym jako kwalifikowany do dofinansowania, a wyniki weryfikacji przekazuje pracownikowi DRZiSON,
  - d) projekt budowlany, jeżeli jest wymagany, kosztorys inwestorski zaakceptowany przez inspektora nadzoru budowlanego i udzielającego dofinansowania stanowi załącznik do umowy o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych,
  - e) pracownik DRZiSON po otrzymaniu wyżej wymienionej dokumentacji zaakceptowanej przez inspektora nadzoru budowlanego przygotowuje umowę o dofinansowanie i powiadamia osobę niepełnosprawną o proponowanym terminie jej zawarcia.
15. Jeżeli w trakcie procesu rozpatrywania wniosków o dofinansowanie osoba niepełnosprawna zmarła, to wniosek nie podlega dalszemu rozpatrywaniu.
16. Rozpatrzenie wniosku nie podlega przepisom kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 6

Zasady przekazywania i rozliczania przyznanego dofinansowania.

1. Podstawę dofinansowania likwidacji barier architektonicznych ze środków PFRON stanowi umowa zawarta przez Prezydenta lub osobę przez niego upoważnioną z osobą niepełnosprawną lub jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem ustanowionym notarialnie.
2. Dofinansowanie obejmuje koszt zakupu urządzeń, materiałów budowlanych oraz budowy lub robót budowlanych albo innych usług z zakresu likwidacji barier architektonicznych, zakupionych lub wykonywanych po przyznaniu środków finansowych i zawarciu umowy między wnioskodawcą a udzielającym dofinansowania.
3. Zakres rzeczowy i finansowy budowy lub robót budowlanych określa kosztorys inwestorski do którego może być dołączony projekt budowlany lub szkic mieszkania. Szczegółowy koszt urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności ustala się w oparciu o **średnie ceny publikowane w wydawnictwie kwartalnym SEKOCENBUD.**
4. Do obowiązków osoby niepełnosprawnej należy uzyskanie uzgodnień, opinii i pozwoleń wymaganych przepisami szczególnymi oraz pozwolenia na budowę, zgłoszenia a także nadzór inwestorski lub kierownika budowy w koniecznych przypadkach.
5. Koszty uzyskania pozwolenia, zapewnienia nadzoru inwestorskiego, uzyskania niezbędnych uzgodnień i opinii pokrywa osoba niepełnosprawna.

6. Przekroczenie kosztów dofinansowania likwidacji barier architektonicznych ponad wysokość przyznanego dofinansowania, także w przypadkach, gdy niezbędne było wykonanie dodatkowych robót budowlanych wymaganych przepisami, w tym wiedzy techniczno-budowlanej, z obowiązującymi Polskimi Normami, osoba niepełnosprawna pokrywa ze środków własnych.
7. Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest powierzyć wykonanie budowy lub robót budowlanych wybranym przez siebie podmiotom, z zastrzeżeniem udzielenia gwarancji na wykonane prace oraz z zachowaniem terminu ich wykonania określonego w umowie o dofinansowanie ze środków PFRON.
8. Osoba niepełnosprawna ponosi pełną odpowiedzialność za działania wykonawcy.
9. O zawarciu umowy z wykonawcą, osoba niepełnosprawna jest zobowiązana powiadomić DRZiSON w terminie 7 dni od daty zawarcia umowy.
10. Osoba niepełnosprawna jest zobowiązana powiadomić DRZiSON, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, o każdej zmianie mającej wpływ na realizację jej zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie.
11. Odbiór prac likwidacji barier architektonicznych następuje po pisemnym zgłoszeniu złożonym w DRZiSON przez osobę niepełnosprawną informującym o zakończeniu prac. Do zgłoszenia należy dołączyć kosztorys powykonawczy.
12. Odbiór prac z zakresu umowy o dofinansowanie jest dokonywany przez pracownika DRZiSON i inspektora nadzoru budowlanego w miejscu likwidacji barier architektonicznych w obecności osoby niepełnosprawnej i wykonawcy.
13. Zadaniem pracownika DRZiSON i inspektora nadzoru budowlanego jest stwierdzenie prawidłowości wykonania umowy o dofinansowanie, w tym celu osoby te sprawdzają faktycznie wykonane prace, porównują je z przedłożonym przez osobę niepełnosprawną kosztorysem powykonawczym oraz sprawdzają prawidłowość przedstawionych dokumentów rozliczeniowych.
14. Przekazanie środków PFRON następuje po zebraniu następujących dokumentów:
  - a) faktur lub rachunków wystawionych na osobę niepełnosprawną przez wykonawców lub dostawców, o terminie płatności nie krótszym niż 30 dni od daty ich wystawienia.
  - b) podstawy ustalenia kosztu robót w formie kosztorysu powykonawczego lub umowy ryczałtowej (z tabelą ryczałtową), akceptowanej przez inspektora nadzoru i osobę niepełnosprawną,
  - c) protokołu końcowego odbioru robót, określającego zakres wykonanych robót podpisanego przez inspektora nadzoru budowlanego, pracownika DRZiSON oraz osobę niepełnosprawną,
  - d) oświadczenia osoby niepełnosprawnej o wykonaniu zadania i braku zastrzeżeń, co do zakresu i jakości wykonanych prac określonych w umowie
  - e) dowodu uiszczenia udziału własnego,
  - f) rozliczenia zużycia materiałów wg pozycji kosztorysu, w przypadku rozliczenia rachunkami zakupu materiałów.
15. Przedłożone dokumenty podlegają weryfikacji przez inspektora nadzoru budowlanego pod względem zgodności z wnioskiem, uzgodnionym kosztem i zakresem robót oraz podpisaną umową.

16. Przekazanie środków finansowych PFRON następuje w terminie do 30 dni od dnia złożenia wymaganego kompletu dokumentów, bezpośrednio przelewem na wskazany rachunek bankowy wystawcy faktury lub osoby niepełnosprawnej, jeśli w całości pokryła koszty likwidacji barier.
17. W przypadku stwierdzenia usterek przy odbiorze zadania, przekazanie środków finansowych zostanie wstrzymane, aż do udokumentowania przez osobę niepełnosprawną usunięcia wad.

§ 7

Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte dofinansowaniem ze środków Funduszu w ramach likwidacji barier architektonicznych

W ramach likwidacji barier architektonicznych, w zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz związku z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej wybierają z poniższego katalogu urządzenia, materiały oraz rodzaje robót określając tym samym zakres likwidacji barier architektonicznych, który w szczególności obejmuje:

1. Budowę pochylni – podjazdu do budynku mieszkalnego wraz z poręczami zapewniającymi samodzielny dostęp do lokalu.
2. Dostawę, zakup i montaż:
  - a) platformy schodowej
  - b) windy krzesłkowej
  - c) windy przyściennej
  - d) innych urządzeń do transportu pionowego.
3. Roboty polegające na eliminacji progów – likwidacja poziomej podłogi w ciągach komunikacyjnych, łazience, kuchni, pokoju.
4. Przystosowanie drzwi:
  - a) wybicie otworu drzwiowych, np. drzwi wejściowych, drzwi balkonowych, zapewniających osobie niepełnosprawnej samodzielny i swobodny dostęp do lokalu mieszkalnego, w przypadku gdy obecne wejście stanowi barierę architektoniczną,
  - b) zakup i montaż drzwi wejściowych o szerokości ościeżnicy co najmniej 90 cm, wyłącznie dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim,
  - c) zakup i montaż drzwi wejściowych o szerokości ościeżnicy co najmniej 80 cm, dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim lub balkoniku,
  - d) zakup i montaż drzwi przesuwnych,
  - e) zakup i montaż okuć do drzwi i okien, umożliwiających ich samodzielną obsługę przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim – np. w kuchni i jednym pokoju, wybranym przez osobę niepełnosprawną,
  - f) zakup i montaż okuć do drzwi i okien przystosowanych do obsługi przez osoby poruszające się na wózku inwalidzkim (obniżenie klamki do wysokości 80 cm) – gdy montaż okuć nie jest możliwy,
  - g) dostosowanie stolarki okiennej (obniżenie klamki) do samodzielnej obsługi przez osobę niepełnosprawną, zamieszkujejącą z inną osobą niepełnosprawną lub samotnie.
5. Wymianę okładziny podłogowej, jeżeli stwarza ona zagrożenie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, o kulach, przy pomocy balkoników, itp.

6. Adaptację pomieszczenia na funkcję higieniczno – sanitarną – w przypadku jego braku lub gdy ze względów funkcjonalnych korzystne jest nowe jego usytuowanie lub przystosowanie do potrzeb osoby niepełnosprawnej.
7. Przystosowanie już istniejącego pomieszczenia higieniczno – sanitarnego do potrzeb osoby niepełnosprawnej:
  - a) zakup i montaż wanny niskodennej, antypoślizgowej, o maksymalnej wysokości 55 cm od poziomu posadzki,
  - b) zakup i montaż płaskiego brodzika prysznicowego – bezprogowego o wymiarach 90x90 cm lub wykonanie odpływu w posadzce z kratką ściekową,
  - c) zakup i montaż krzesła prysznicowego, podnośnika wannowego lub innego urządzenia ułatwiającego osobie niepełnosprawnej korzystanie z wanny lub prysznicza,
  - d) zakup i montaż zestawu muszli ustępowej, przystosowanego dla osoby niepełnosprawnej (obniżenie / podwyższenie),
  - e) zakup i montaż umywalki przystosowanej do potrzeb osoby niepełnosprawnej w przypadku: dostosowania wysokości (osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim), zmiany jej lokalizacji i wielkości, wynikających z ogólnego przystosowania łazienki,
  - f) zakup i montaż uchwytów ułatwiających osobie niepełnosprawnej korzystanie z urządzeń higieniczno – sanitarnych,
  - g) zakup i montaż baterii łazienkowych (jednouchwytowych z mieszaczem) ułatwiających osobie niepełnosprawnej korzystanie z urządzeń higieniczno – sanitarnych,
  - h) zakup i montaż parawanu, zasłony prysznicowej lub drzwi prysznicowych, podyktowany przystosowaniem pomieszczenia łazienki,
  - i) położenie płytek ściennych w obrębie likwidowanej bariery (do 8 m²) – przy prysznicu lub wannie, umywalce,
  - j) wymiana okładziny podłogowej na posadzkę antypoślizgową.
8. Przeróbkę wewnętrznych instalacji: wodno – kanalizacyjnej, elektrycznej, gazowej, C.O dostosowując ją do potrzeb montowanych urządzeń w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych.
9. Zainstalowanie gniazd tynkowych i wyłączników w strefie dostępnej dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim.
10. Przystosowanie wyposażenia kuchni do samodzielnej obsługi przez osobę niepełnosprawną w tym:
  - a) obniżenie i obudowa zlewozmywaka oraz zakup i montaż niskich blatów, umożliwiających dojazd wózkiem inwalidzkim,
  - b) zakup i montaż ruchomych półek oraz pojemników na specjalnych prowadnicach,
  - c) zakup i montaż zawiasów umożliwiających otwieranie drzwiczek pod kątem większym niż 90 - max do 170 .
11. Wykonanie dodatkowego oświetlenia w pomieszczeniu lub zmiana sposobu oświetlenia.
12. Oznakowanie wyposażenia lokalu i ciągów komunikacyjnych różnym kolorem i/lub fakturą.

W zależności od indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej i w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dofinansowaniem ze środków PFRON mogą być objęte zakupy urządzeń (wraz z montażem) lub wykonanie usług z zakresu likwidacji barier architektonicznych nie wymienione w katalogu.

RADCA PRAWNY
Doroła Majewska
Tr (W) - 224

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rolniczej
Edyta Wiśniewska

Zasady dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

§ 1

Podstawa prawna:

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt. 4 i pkt. 7 lit. d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. z 2011r. Dz. U. nr 127 poz. 721 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (j.t. Dz.U. z 2013, poz. 1190).

§ 2

Ilekoć w niniejszych zasadach jest mowa o:

1. **Funduszu** – oznacza to Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
2. **Rozporządzeniu** – oznacza to Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (j.t. Dz.U. z 2013, poz. 1190).
3. **Osobie niepełnosprawnej** – oznacza to osobę posiadającą orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki), lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy wydane na podstawie odrębnych przepisów lub orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.
4. **Barierach w komunikowaniu się** – oznacza to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.
5. **Barierach technicznych** – oznacza to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.
6. **Przeciętnym wynagrodzeniu** – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. z 2009r. Dz. U. Nr 153, poz. 1227).
7. **MOPR** – oznacza to Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.
8. **DRZiSON** – oznacza to Dział Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

9. **Udzielającym dofinansowania** – oznacza to Prezydenta Miasta Włocławek lub osobę przez niego upoważnioną.
10. **Pracowniku DRZiSON** – oznacza to pracownika merytorycznie odpowiedzialnego za prowadzenie sprawy.
11. **Komisji oceniającej wnioski** – oznacza to Komisję oceniającą wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

§ 2

Niniejsze zasady określają:

1. Warunki, jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie.
2. Tryb składania i zasady rozpatrywania wniosków o dofinansowanie.
3. Zasady przekazywania i rozliczania przyznanego dofinansowania.

§ 3

Warunki, jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie.

1. Dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, będące mieszkańcami miasta Włocławek, mające ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji oraz funkcjonowanie społeczne.
2. W przypadku gdy trudno ustalić związek pomiędzy potrzebami osoby niepełnosprawnej a wnioskowanym sprzętem w kontekście wpływu jego zakupu na ułatwienie osobie niepełnosprawnej zaspokajanie podstawowych, codziennych potrzeb lub kontaktów z otoczeniem należy przedłożyć zaświadczenie lekarskie od właściwego lekarza specjalisty i/lub zaświadczenie innego specjalisty – psychologa, pedagoga, logopedy potwierdzające konieczność likwidacji bariery.
3. W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych o dofinansowanie Funduszu mogą się ubiegać osoby niepełnosprawne:
  - a) ruchowo z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim oraz osoby z dysfunkcją narządu ruchu,
  - b) z dysfunkcją narządu wzroku,
  - c) z dysfunkcją narządu słuchu,
  - d) z dysfunkcją narządu mowy.
4. W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się o dofinansowanie do zakupu zestawu komputerowego z dostępem do Internetu mogą ubiegać się:
  - a) dzieci i młodzież niepełnosprawna ucząca się: głuchoniema i niedosłysząca mająca problemy z mową, poruszająca się na wózku inwalidzkim,
  - b) dzieci i młodzież z innymi rodzajami niepełnosprawności ograniczającymi bądź uniemożliwiającymi kontakt z otoczeniem, które mają opracowany program rewalidacyjny do pracy z komputerem lub orzeczoną przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną konieczność indywidualnego nauczania, specjalnego nauczania, dzieci z dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią i innymi schorzeniami niewymienionymi, które

ograniczają lub uniemożliwiają kontakt z otoczeniem potwierdzone zaświadczeniem lekarza specjalisty, opinią ze szkoły,

- c) osoby niepełnosprawne dorosłe z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności: głuchonieme i niedosłyszące, poruszające się na wózku inwalidzkim, a także z innymi schorzeniami ograniczającymi lub uniemożliwiającymi kontakt z otoczeniem, pozostające w zatrudnieniu,
  - d) osoby niepełnosprawne dorosłe z w/w schorzeniami, schorzeniami z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w wieku aktywności zawodowej, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, którym zakup komputera umożliwia podniesienie kwalifikacji zawodowych i ewentualnie podjęcie pracy zawodowej.
5. Dofinansowanie ze środków Funduszu nie przysługuje, jeżeli podmiot ubiegający się o dofinansowanie ma zaległości wobec Funduszu lub podmiot ten był, w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku, stroną umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu, rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie tego podmiotu.
  6. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.
  7. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych nie przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowanie ze środków Funduszu.

§ 4

Tryb składania i zasady rozpatrywania wniosków o dofinansowanie.

1. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych w każdym czasie.
2. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych przysługuje oddzielnie na każdy rodzaj bariery.
3. Wniosek o udzielenie dofinansowania likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych wraz z kompletem wymaganych załączników należy składać w DRZiSON Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku, przy ulicy Ogniowej 8/10. Druk wniosku należy pobrać ze strony www.bip.mopr.wloclawek.pl - zakładka „karty usług” lub osobiście w DRZiSON.
4. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek osobiście bądź przez ustanowionego notarialnie pełnomocnika lub osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli, zgodnie z treścią wpisu w rejestrze sądowym. W imieniu małoletnich i całkowicie ubezwłasnowolnionych osób niepełnosprawnych wniosek składa przedstawiciel ustawowy.

5. W przypadku złożenia niekompletnego wniosku udzielający dofinansowania w terminie 10 dni występuje do osoby niepełnosprawnej o jego uzupełnienie lub złożenie dodatkowych dokumentów w przypadku, gdy złożone dokumenty w pełni nie potwierdzają konieczności dofinansowania likwidacji określonej bariery. Nie uzupełnienie wniosku w ciągu 30 dni powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia
6. Przyznanie dofinansowania nastąpi nie wcześniej niż po dokonaniu podziału środków finansowych przyznanych Gminie Miasto Włocławek zgodnie z algorytmem przez Radę Miasta Włocławek na dany rok na poszczególne zadania.
7. Dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu i technicznych przyznawane będą aż do wyczerpania środków finansowych.
8. Osobom niepełnosprawnym, których wnioski o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych zostały rozpatrzone negatywnie z powodu wyczerpania środków finansowych w danym roku, mogą wystąpić o dofinansowanie ponownie, składając nowy wniosek.
9. Wysokość dofinansowania likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych może wynosić do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego, przeciętnego wynagrodzenia.
10. Podstawą dofinansowania likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych ze środków Funduszu stanowi umowa zawarta pomiędzy Prezydentem Miasta Włocławek lub osobą przez niego upoważnioną a osobą niepełnosprawną, pełnomocnikiem lub jej przedstawicielem ustawowym.
11. Umowy na dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych zawierane będą w okresie roku budżetowego, w którym uchwalono środki na powyższe dofinansowanie zgodnie z uchwałą Rady Miasta Włocławek w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasto Włocławek na realizację w danym roku zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.
12. Przy ocenie wniosku bierze się pod uwagę:
  - a) indywidualne potrzeby i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju niepełnosprawności oraz związek pomiędzy tymi potrzebami a wnioskowanym sprzętem w kontekście wpływu jego zakupu na ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Istnienie takiego związku stanowi warunek przyznania dofinansowania,
  - b) wiek osoby niepełnosprawnej – który jest okolicznością mogącą wpłynąć na ocenę zasadności wnioskowanego sposobu likwidacji barier,
  - c) stopień i rodzaj niepełnosprawności,
  - d) sytuację zawodową,
  - e) wspólne zamieszkiwanie osoby niepełnosprawnej z inną osobą niepełnosprawną
  - f) zamieszkiwanie samotne.
13. Rozpatrzenie wniosku może być poprzedzone wizją lokalną.

14. Pracownik DRZiSON w trakcie rozpatrywania wniosku może żądać od osoby niepełnosprawnej dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień w celu prawidłowego rozeznania sprawy.
15. Rozpatrywanie wniosków odbywa się w dwóch etapach, z zastrzeżeniem, że do drugiego etapu przechodzą tylko te wnioski, którym Komisja oceniająca udzieli rekomendacji do zawarcia umowy o dofinansowanie:

1) etap pierwszy obejmuje:

- a) sprawdzenie wniosku pod względem formalnym,
- b) zebranie niezbędnych informacji i dokumentów umożliwiających dokonanie oceny wniosku decydującej o tym, czy likwidacja barier umożliwi lub znacznie ułatwi osobie niepełnosprawnej zaspokajanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem,
- c) dokonanie oceny wniosku przez Komisję oceniającą,
- d) przekazanie informacji o negatywnym rozpatrzeniu wniosków osobom niepełnosprawnym, których wnioski nie uzyskały rekomendacji do zawarcia umowy o dofinansowanie.

2) etap drugi obejmuje:

- a) przekazanie informacji o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i zakresie zakupu usługi, urządzeń, sprzętu zakwalifikowanego do dofinansowania osobom niepełnosprawnym, których wnioski uzyskały rekomendacje do zawarcia umowy o dofinansowanie.

16. Jeżeli w trakcie procesu rozpatrywania wniosków o dofinansowanie osoba niepełnosprawna zmarła, to wniosek nie podlega dalszemu rozpatrywaniu.

17. Rozpatrzenie wniosku nie podlega przepisom kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 5

Zasady przekazywania i rozliczania przyznanego dofinansowania.

1. Podstawę dofinansowania ze środków PFRON stanowi umowa zawarta przez Prezydenta lub osobę przez niego upoważnioną z osobą niepełnosprawną lub jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem ustanowionym notarialnie o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych.
2. Dofinansowanie obejmuje koszt zakupu urządzeń/sprzętu albo innych usług z zakresu likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, zakupionych lub wykonywanych po przyznaniu środków finansowych i zawarciu umowy między osobą niepełnosprawną a udzielającym dofinansowania.
3. Przekroczenie kosztów likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych ponad wysokość przyznanego dofinansowania osoba niepełnosprawna pokrywa ze środków własnych.
4. DRZiSON nie ponosi odpowiedzialności za działania sprzedawcy /wykonawcy/dostawcy .
5. Osoba niepełnosprawna jest zobowiązana powiadomić DRZiSON, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, o każdej zmianie mającej wpływ na realizację jej zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie.

6. Przekazanie środków PFRON następuje po zebraniu następujących dokumentów:
  - a) faktur lub rachunków wystawionych na osobę niepełnosprawną przez sprzedawców, wykonawców lub dostawców, o terminie płatności nie krótszym niż 30 dni od daty ich wystawienia,
  - b) dowodu uiszczenia udziału własnego,
7. Przedłożone dokumenty podlegają weryfikacji przez pracownika DRZiSON pod względem zgodności z wnioskiem, uzgodnionym kosztem i zakresem likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych oraz podpisaną umową.
8. Przekazanie środków finansowych PFRON następuje w terminie do 30 dni od dnia złożenia wymaganego kompletu dokumentów, bezpośrednio przelewem na wskazany rachunek bankowy wystawcy faktury lub osoby niepełnosprawnej, jeśli w całości pokryła koszty likwidacji barier.

§ 6

Katalog zawierający wykaz robót, urządzeń i usług objętych dofinansowaniem w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych w zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz w związku z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej wybierają z poniższego katalogu urządzenia, materiały określając tym samym zakres likwidacji barier, który w szczególności obejmuje:

I. likwidację barier w komunikowaniu się:

1. zakup i montaż aparatu telefonicznego bezprzewodowego,
2. zakup faksu,
3. zakup i montaż urządzeń umożliwiających dostęp do Internetu,
4. zakup maszyny do pisania pismem Braille'a,
5. zakup materiałów optycznych i elektrooptycznych (lupy elektroniczne, okulary, monookulary, okulary lornetkowe, powiększalniki telewizyjne, lupy monitorowe, itp.),
6. zakup programu do skanera rozpoznającego pismo Braille'a,
7. zakup urządzeń mechanicznych, elektrycznych lub elektronicznych posiadających interfejs dźwiękowy, brajlowski lub powiększone znaki,
8. urządzenia czytające,
9. syntezatory mowy dla osób niewidomych,
10. notatniki i organizatory dla osób niewidomych,
11. zakup i montaż aparatów telefonicznych (z klawiaturą brajlowską),
12. zakup magnetofonu, radiomagnetofonu, dyktafonu (dla osób niewidomych),
13. zakup i montaż specjalistycznej sygnalizacji świetlnej: wyposażenie i montaż dzwonka do drzwi w sygnalizację świetlną, wyposażenie aparatu telefonicznego w sygnalizację świetlną, sygnalizatorów optycznych do aparatów telefonicznych, telestefonów, telefaksów i wideofonów i innych sygnalizatorów optycznych zastępujących dźwięk,
14. zakup i montaż faksu, telefaksu, tekstofonu, wideofonu lub pagera,

15. zakup i montaż wzmacniacza do aparatu telefonicznego,
16. zakup i montaż systemu wideodomofonowego,
17. zakup i montaż aparatów telefonicznych (z cewką indukcyjną w słuchawce i wzmacniaczem),
18. zakup komunikatorów dla osób niemówiących,
19. zakup kamery do komputera do porozumiewania się językiem migowym.

II. likwidację barier technicznych:

1. krzesło prysznicowe lub taboret prysznicowy,
2. siedzisko wannowe,
3. leżak kąpielowy,
4. krzesło toaletowe,
5. podnośnik wannowy,
6. nadstawka sedesowa,
7. zakup urządzenia wspomagającego SAM (dla osób leżących, z czterokończynowym porażeniem),
8. wózek sanitarno – kąpielowy,
9. schodolaz, transporter schodowy i inne urządzenia służące przemieszczaniu się,
10. system automatycznego otwierania drzwi do garażu i / lub bramy wjazdowej (dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim),
11. aparat lub urządzenie do wykrywania przeszkód,
12. czasomierz (brajlowski, mówiący, z wyświetlaczem lub dużymi cyframi),
13. termometr (brajlowski, mówiący lub o podwyższonym polu odczytu),
14. zakup kuchni elektrycznej lub mikrofalowej dla osób z dysfunkcją wzroku, korzystających dotąd z kuchni gazowych lub węglowych,
15. zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na gazowe, olejowe lub elektryczne (osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu ruchu lub wzroku, zamieszkujące samotnie lub drugą osobą niepełnosprawną),
16. zakup mówiących: ciśnieniomierzy, wagi kuchennej,
17. inne urządzenia, których posiadanie wpływa na likwidację barier technicznych i jest to uzasadnione potrzebami osoby niepełnosprawnej wynikającymi z niepełnosprawności.

W zależności od indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej i w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dofinansowaniem ze środków PFRON mogą być objęte zakupy urządzeń (wraz z montażem) lub wykonanie usług z zakresu likwidacji barier w komunikowaniu się i barier technicznych nie wymienione w katalogu.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
Edyta Wiśniewska